

Participació i transparència

La crisi, lluny de ser una oportunitat per a la responsabilitat social empresarial (RSE) com auguraven alguns, l'ha perjudicat. Una de les conseqüències ha estat la revisió dels mecanismes d'autoregulació i autoavaluació.

AFP / DENIS CHARLET

La importància que per a CCOO de Catalunya té la responsabilitat social de l'empresa (RSE) es remunta a finals dels anys 90, al ser l'únic sindicat català que com a tal va intervenir en el període consultiu que va donar lloc a l'elaboració del Llibre Verd sobre Responsabilitat Social de les Empreses de la Unió Europea. És molt important comprendre la importància que per a CCOO va adquirir des dels seus inicis la RSE, perquè això explica les nostres perspectives en aquesta matèria.

Per al sindicalisme confederal, el concepte de responsabilitat social no és nou. Històricament, el sindicalisme de totes les tradicions ha defensat l'empresa com una unitat econòmica que té necessàriament una dimensió social, un conjunt de vincles i intercanvis amb la societat en què viu; això implica que l'empresari no té un dret il·limitat en el govern del projecte empresarial.

¿Què aporta d'específic el sindicalisme confederal a l'actual debat sobre la responsabilitat social empresarial? En primer lloc, una concepció contractualista dels compromisos de RSE. Estem d'acord que els compromisos sobre RS han de ser voluntaris per part de l'empresari, però això no és sinònim que sigui unilateral.

CCOO accepta la voluntarietat dels compromisos de RSE, però una vegada anunciada la voluntat d'adquirir-los, l'empresari ha de negociar els seus continguts amb els diferents grups d'interès. Aquesta contractualitat i participació ha d'estendre's no només en la configuració dels compromisos, sinó també al seu desenvolupament, a la seva aplicació i a la fase de verificació i auditoria.

Ens preocupen, i no acceptem, preteses polítiques de RSE que practiquen moltes empreses, que acaben sent simplement polítiques de màrqueting i propaganda, compromisos virtuals que gestionen unilateralment les empreses. Això ens portaria que la RSE passés de ser una oportunitat per a tots a convertir-se en un pur element mercantil. És per això imprescindible que la RSE tingui una visió de caràcter integral i integrador: integrada en el conjunt de les polítiques i pràctiques empresarials, al mateix temps que ha de ser integral, és a dir, arribant a totes les dimensions de l'activitat empresarial.

¿Quin paper juga el sindicat i els seus representants en l'empresa? El sindicat té una posició particular com a grup d'interès en representació de les persones a l'empresa: és l'únic subjecte social que està organitzat simultàniament en l'empresa i en la societat.

José
CACHINERO

Secretari d'Acció Sindical i Política Sectorial de CCOO de Catalunya.

Ha treballat en empreses del metall i del sector de l'alimentació. Afiliat a CCOO des del 1977, ha ocupat diversos càrrecs dins del sindicat.

En relació amb el que anomenem RS interna, és a dir, de l'empresari cap a les persones que treballen a l'empresa, el sindicalisme és un interlocutor exclusiu. Només el sindicat està legitimat per representar aquest grup d'interès, i som, a més, bel·ligerants amb qualsevol modalitat de suplantació de la nostra representativitat democràtica. Pel que fa a la RS externa, és a dir, amb aquella que vincula l'empresa amb el conjunt de la societat, la comunitat o el territori, el sindicat ha de compartir –i ho fa– la seva legitimitat com a grup d'interès amb altres subjectes socials, molt especialment amb les organitzacions no governamentals.

Context de crisi

No podem oblidar que les causes de l'actual crisi econòmica es troben justament en el comportament irresponsable d'un capitalisme financer i unes elits del poder global que imposen al conjunt de la humanitat la seva lògica de benefici a curt termini, escapant de tota regla i regulació democràtica. Al nostre país ha anat acompanyat d'una important degradació dels serveis essencials per a la ciutadania, com la sanitat, l'educació i l'atenció a les persones. En l'empresa, aquesta devaluació ha afectat i està afectant les condicions laborals dels treballadors i treballadores.

Ens preocupen, i no acceptem, preteses polítiques de RSE que acaben sent meres estratègies de màrqueting i propaganda

En aquest context, és evident que la RSE ha sortit perjudicada seriosament, i una de les conseqüències ha estat la revisió dels mecanismes d'autoregulació i autoavaluació, ometent d'aquesta manera dos elements clau de la RSE, com són la participació dels grups d'interès i la transparència, i afectant directament la seva credibilitat.

Davant aquelles opinions que plantejaven que la crisi era una oportunitat per a la RSE, s'ha constatat que no ha estat així, al no observar-se millores significatives durant aquest període. En els pròxims anys, el posicionament dels lobbies empresarials i de les grans corporacions serà determinant per veure el grau de credibilitat i compromís amb la RSE.

El futur de la RSE tindrà també molt a veure amb les diferents iniciatives i reformes iniciades per les administracions com la UE o l'Estat espanyol amb l'estratègia espanyola de la responsabilitat social en les empreses; iniciatives que han de permetre avançar cap a una RSE on la credibilitat, la participació i la verificació de les memòries confluïxien en un espai de credibilitat que li doni força i sentit.